

A 2025/2026-os tanévben ünnepli a bajai Szent László Általános Művelődési Központ 30 éves fennállását

Hazánkban már a rendszerváltás évében felmerült az igény a keresztény alapokon nyugvó értékrend helyreállítására. 1989-ben Budapesten megalakult a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ), amelynek bajai szervezetét 1990. június 3-án, pünkösd vasárnapján alapították. A KÉSZ Bajai Csoportjának nagyobb része (kb. 60 fő) pedagógus volt. Törvényszerű volt részükről az igény: alapítsanak keresztény óvodát, esetleg általános iskolát, annak ellenére, hogy nem voltak felkészítve – nem is lehettek – a keresztény nevelésre. A kezdeményezés motorja a KÉSZ titkára, Tarján Levente, a Tóth Kálmán Szakközépiskola tanára volt. 1992 elején tetté ért az elhatározás, amit Dankó László érsek úr is támogatott: *„Ha elég erősnek érzik magukat, fogjanak hozzá.”*

Éber András polgármester 1992. március 12-én az egyházakkal való egyeztetés alkalmával be is jelentette, hogy a képviselőtestület és a város vezetése elfogadta a KÉSZ javaslatát, miszerint Baján szeptembertől keresztény iskola kezdi meg működését. A kezdeti külső nehézségek ellenére a kitartó hozzáállás meghozta az eredményt: 19 gyermeket írtak be a szülők az első osztályba. Talán a Gondviselésnek köszönhetően még ebben az évben vezetőváltás történt a Tóth Kálmán Gimnázium és Szakközépiskolában, Tarján Levente, a KÉSZ Bajai Csoportjának titkára lett az iskola igazgatója, így a középiskola „D” épületében (szabadidőközpont) indult el az első osztály. A Keresztény Óvoda és Általános Iskola alapító okiratát 1992. augusztus 25-én írta alá Éber András polgármester úr és Tarján

Óvodánk a Vöröskereszt téren

Levente igazgató. Augusztus 31-én este a Belvárosi templomban tartott Veni Sanctével és iskolaalapító évnyitó ünnepélllyel indult el az 1992-1993-as tanév. A szentmisén Dankó László érsek úr fogalmazta meg reményét: *„Ennek a most induló keresztény óvodának és általános iskolának lesz még Baján középiskolai folytatása is.”* Érsek úr az iskola támogatását később is a szívében viselte, alapítványt létesített, melyet körlevélben ajánlott az egyházmegye híveinek figyelmébe.

Az óvoda és iskola első vezetője Hornyák Ferencné lett. A második tanévre az Önkormányzat az Újvárosi ÁMK Szent Imre téri épületében adott két tantermet, ahol békés testvéri együttműködésben élt együtt a két típusú iskola. Az 1994-1995-ös tanév már Ginder Antalné (Gyöngyi néni) vezetésével kezdődött meg három évfolyamon, négy osztályban összesen 83 tanulóval és 8 pedagógussal. A növekvő tanulólétszám miatt a későbbiekben újabb osztálytermeket kapott az iskola, végül 1995-ben ezt az épületet és a Vöröskereszt téri óvodát Baja Város Önkormányzata ingyenes használatba adta a KÉSZ-nek.

Az általános iskolánk Szent Imre téri épülete

A bajai keresztény nevelés és oktatás dinamikus fejlődésével párhuzamosan 1995-ben már két éve húzódott a kormánydöntés arról, hogy a ciszterci rend visszakapja-e a III. Béla Gimnáziumot. A már harmadik éve meghirdetett katolikus (ciszter) osztályba alig volt jelentkezés, amelyből azt a következtetést vonták le, hogy ilyen irányú középiskolára Baján egyelőre nincs igény. A helyzet megoldására Széll Péter polgármester úr tett javaslatot: a Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek visszakapják korábbi épületeiket, az államosítás után

hozzá épült részeket megkapná a ciszterci rend, a III. Béla Gimnázium pedig önkormányzati tulajdonban maradna. A tárgyalások után 1996 januárjában az egyházi ingatlanok visszaadásának ügye – ha nem is minden fél számára egyformán – megnyugtató módon rendeződött Tarján Levente igazgató úr hathatós közreműködésével. Baja város jegyzője 1996. február 29-én nyilvántartásba vette a Szent László Általános Művelődési Központot, mint nem önkormányzati fenntartású közoktatási intézményt. Az intézmény nevét Dr. Kerekes Károly zirci apát javasolta a Szent László emlékévként alkalmából. A Ciszterci Rend Zirci Kongregációja és a Kalocsai Miasszonyunkról Nevezett Iskolanővérek Társulatának tulajdonába kerültek a Tóth Kálmán Gimnázium és Szakközépiskola épületei minden berendezésükkel együtt. A két rend megbízta a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének Bajai Csoportját: működtesse tovább a már 1992 óta keresztény óvoda és általános iskola mellett a katolikus középiskolát is a kifutó rendszerben megszűnő Tóth Kálmán Gimnázium és Szakközépiskola épületében (az iskola kollégiuma egyelőre önkormányzati fenntartású maradt).

Az óvodát továbbra is Hornyák Ferencné vezette, az általános iskola igazgatója Bakos Csaba lett, aki kilenc évig vezette az intézményegységet. A középiskolában az átvétel idején 267 gimnáziumi, 491 szakközépiskolai és 116 kollégista tanulónk volt, 58 főállású pedagógus és 12 óraadó tanár tanított akkor. A nevelőtestület egyhangúlag támogatta a fenntartóváltást, senki sem távozott világnézeti okok miatt. Az 1996-1997-es tanévre a 8 osztályos gimnáziumba jelentkezett kb. 50 főből egy 30 fős osztályt, a két négy évfolyamos gimnáziumba 83 jelentkezett tanulóból két 33 fős tanulócsoporthoz indult, amelyekben kötelező volt a hittan oktatás a katolikuson kívül más felekezeti számára is. A vízügyi-környezetvédelmi szakközépiskolai képzésben 67 tanuló vett részt, akik hittan és erkölcs tanterv között választhattak. A korábbi években felvett gimnáziumi tanulók és a gépész oktatásban résztvevő szakközépiskolások kifutó rendszerben még az önkormányzati fenntartású Tóth Kálmán Gimnázium és Szakközépiskola tanulóit maradtak. Az ökumenikus jellegű keresztény művelődési központ sajátos vonzerőt gyakorolt a környék oktatáspolitikájában és a hozzá kapcsolódó városi kulturális és sport életére. Idővel olyan hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer alakított ki - részben a KÉSZ, részben az iskolát támogató egyházi kapcsolatrendszeren keresztül -, ami eddig nem volt jellemző erre a térségre. Az intézmény szervesen illeszkedett a város közoktatáspolitikai elvárásaihoz, nevelési-pedagógiai programjában a keresztény értékrend hangsúlyozása mellett szorosán együttműködött a város többi intézményével. Érdekes helyzet adódott abból, hogy egy épületben egymás mellett működött a két iskola: egyik órán a Szent Lászlóban tanítottunk, a következőn meg a Tóth Kálmános gyerekekhez

mentünk be. Ez igazából csak adminisztrációs odafigyelést igényelt, a napi munkánkra nem volt hatással, hiszen mindannyian a „mi gyerekeink” voltak.

Az iskolai oktatás mellett a szabadidő hasznos eltöltéséhez a cserkészlet és a szülők bevonásával természetjáró, túrázó, családi kirándulásokat is jelentő alkalmakat szerveztünk, melynek keretén belül szűkebb régióink nemzeti és európai mércével is mérhető értékeit mutattuk be. A keresztényi magatartásból fakadóan segítséget tudtunk nyújtani a vallási és nemzeti hagyományok ápolásában, a rászorulóknak és az elesettek iránti szolidaritás kialakításában, az egészséges életmód és a család szerepének megerősítésében. Művelődési központ jellegünkéből adódóan felvállaltuk könyvtárunk bővítését és megnyitását a város polgárai számára, valamint helyszínt biztosítottunk olyan előadások, fórumok szervezéséhez, amelyek szintén az intézmény karakteréhez igazodtak.

Sok év után 1998-ban a tulajdoni kérdés is rendeződött: kiszámították, mekkora volt az önkormányzati kézben maradó III. Béla Gimnázium alapterülete, majd felmérték, mekkora az új építésekkel együtt a mi intézményünké, a különbözetet pedig a végzés szerint ki kellett fizetni a ciszterci rendnek. 1999-ben a jogszabályi változások miatt kiegészítő támogatásokat csak egyházi, illetve önkormányzati fenntartású intézmények kaphattak, így az intézmény vezetése újabb változtatásra kényszerült. Tarján Levente igazgató úr először Zakar Ferenc Polikárp zirci főapátot kereste meg, de ő nem mutatott komoly érdeklődést egy újabb ciszter iskola működtetése iránt. A Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek Társulatának általános főnöknője, Máriai Franciska M. Romualda nagy örömmel elvállalta az intézmény fenntartói jogait.

A Katona József utcai főépület bejárata

1999. augusztus 1-jével a Szent László ÁMK fenntartója a Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek Társulata lett. Ezzel véget ért iskolánkban egy 1957-ben indult korszak, a Tóth Kálmán nevét viselő intézmény megszűnt. Az utolsó három évben tudtuk, éreztük, de nem sirattuk, inkább a méltó elköszönést választottuk hittel és munkával. Eötvös József egy régi gondolata jut eszembe: „Haladni csak úgy lehet, ha, míg egyik lábunkkal előre lépünk, a másikon stabilan állunk.” Nekünk akkor megadatott három év arra, hogy egy stabil alapokon nyugvó katolikus iskolát

vezessünk át az új évezredbe. Abban, hogy ez az átmenet a pedagógusok lelki oldaláról is ilyen könnyen ment, nagy érdeme van Marosvásárhelyiné Gergely Anna és Fekete-Kovács Győző igazgatóhelyetteseknek. Több évtizedes tapasztalattal kezelték és oldották meg a napi problémákat és feladatokat. Az intézményre jellemző sok átalakulás és állandó megújulás során az elődök példájából kiindulva mi is tudtunk olyan maradandó értékrendet megfogalmazni, amely megvalósítása az évek során folyamatosan kiteljesedett: a jövő nevelése hitünk és magyarságunk megtartásához. A napi oktatási-nevelési feladatok mellett mindenki számára fontos volt a hagyománytisztelet és a hagyományőrzés.

Az ezredforduló tanévét összesen 969 tanulóval kezdtük. Az óvodánkban folyó pedagógiai munkának, az újfajta módszereknek és a „derűs szeretet”-nek köszönhetően a 100 férőhelyen 129 gyermeket foglalkoztattunk, négy csoportban. Az általános iskola teljes felfutással, 8 évfolyammal működött két épületben, összesen 265 tanulóval. A középiskolában a nyolc évfolyamos „kisgimnáziumban” már négy évfolyamon tanultak diákok. A négyosztályos gimnázium is stabilan megtalálta a helyét a város gimnáziumai között, évfolyamonként két párhuzamos osztállyal. A szakközépiskolában – nem túl szerencsés kommunikációs környezetben – lezajlott a profiltisztítási folyamat. Az 1979-től működő gépész (később közlekedési) szakterület átkerült a Jelky András Szakképző Iskolába. Érettségire épülő szakképzéssel két szakmacsoportban (környezetvédelem és vízgazdálkodás) külön osztályokban működött tovább a szakközépiskolánk. Az iskolához tartozó Hermann Ottó Kollégium neve is megszűnt és hivatalosan is az intézmény része lett 116 tanulóval. A Türr István Sportcsarnok tulajdonjoga már 1998-ban tisztázódott, de tényleges használatba vétele – a Központi Általános Iskola sporttagozata miatt – 1999-től félig, 2000 július 1-jétől teljes egészében történhetett meg.

A Szent László ÁMK képzési kínálata a következő tíz évben alig változott. A gazdasági helyzet kedvező változása viszont lehetővé tette, hogy az intézményvezetés most már kisebb-nagyobb beruházásokban és átalakításokban is gondolkodjon. 2002-ben a Katona József utcai homlokzaton nyílászáró csere és vakolat felújítási munkálatok kezdődtek, amelynek során napfényre került ifj. Éber Sándor 1931-ben készült alkotása. A Bács-Kiskun Megyei Falufelújítási és Műemléki Alapítvány támogatásával megkezdődött a restaurálás. A sgraffito témája egybecseng az intézmény keresztény szellemiségével, felújítása során sikerült megvalósítani azt a legfontosabb célt, hogy az alkotás megőrizze eredeti hangulatát.

Nem létezhet katolikus iskola és templom egymás nélkül. Régi terv valósult meg 2004. április 29-én: a katolikus iskolává való válás fontos állomásaként Dr. Bábel Balázs érsek úr felszentelte az iskola kápolnáját. A rendelkezésre álló lehetőséget úgy használtuk ki, hogy egy régi tantermet alakítottunk át a kápolnává. Ennek a szakrális térnek a megléte átlényegíti a mindennapi munkát is: van egy olyan csendes, szent régiója az épületnek, ahová a hétköznapokban be lehet térni, az istenhitet meg lehet találni. Iskolánk névadója előtt tisztelegve először 2005. május 29-én Harmath István szobrászművész Szent László mellszobrát avattuk fel a körlépcsőnél, amely később az udvar dísze lett, majd 2005. augusztus 29-én került az Iskolakápolnába Udvardi Erzsébet Kossuth-díjas festőművész – /zárda/iskolánk volt növendéke - Szent Lászlóról készített festménye. Mindkét alkotás az elmúlt évek alatt számtalan érzelmi gondolatot inspirált, fontos jelképei lettek intézményünknek.

A demográfiai hullám a magas tanulói létszám mellett nagy zsúfoltságot hozott magával. Volt olyan tanév, amikor hat osztályból 181-en ballagtak. 2003-ban a férőhelyek növelése érdekében – fenntartói hozzájárulással – a „C” épület jobb oldalán tetőtér beépítéssel négy új tanterem készült el, ahová a szakközépiskolai osztályok kerültek elhelyezésre. Minden képzési formánk stabil beiskolázási mutatókkal működött, ezért csak kisebb belső átalakításokra volt szükség. A NAT-hoz és a változó kerettantervekhez igazodva a gimnáziumban emelt szintűvé tettük az idegen nyelvi oktatásunkat, próbálkoztunk humán-reál orientációs képzéssel is, de nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Folyamatosan pályáztunk informatikai eszközökre, módszertani képzésekre. 2011-ben és 2014-ben uniós és fenntartói forrásból energetikai korszerűsítést végeztünk a főépületben, a Szent Imre téri Kisiskolában és az Óvodában.

Az ének zenei általános iskolánk felújított homlokzata

utat, amit követnie kell. Szerves és fontos része lett az ÁMK-nak, de ezen keretek között mégis megőrizte önállóságát, „a béke szigete”, ahogy a kollégák fogalmazznak. Napi munkájukban nagyon jól ötvözik a zenei és a vallási nevelést.

Az 1962 óta képezünk középfokú vízügyi szakembereket. Ennek nagy tradíciója van az iskolánkban, de a több évtized alatt sokszor át is alakult. A 2010-es években nehéz volt azzal szembesülni, hogy a fiatalok körében már egyáltalán nem népszerű ez a szakma, nehéz volt a beiskolázás is, gyakorlatilag 2-3 év alatt lefeleződött az új tanulók száma. Ezért a fenntartóval egyeztetve 2015-ben elindítottuk az egészségügy szakmacsoportban a képzést. Ez tíz év távlatában elmondható, hogy jó döntés volt, folyamatosan egyre több és jó tanulmányi eredményű, elsősorban leány jelentkezett az ápoló szakra.

Az általános iskolánk 2021-ben átadott új épülete

iskolaudvar, folyamatosan szépül a régi épület belső tere. 2019 őszén egy sikeres uniós EFOP pályázat keretében kezdődhetett meg az iskola bővítése egy 1000 m²-es, háromszintes nyolc tantermes új épületszárnyal és egy gumiborítású többfunkciós futó- és sportpályával. A „Z generáció” oktatásához szükséges feltételekkel rendelkező új épület és a sportudvar megfelelő kialakítása immár az iskola pedagógiai programjának a megvalósulását segíti azzal, hogy az általános iskolai tanulók tanulási körülményei nagymértékben javulnak. Korunk színvonalának megfelelő energetikai és fűtéskorszerűsítési fejlesztések történtek 2021–2022 évben egy KEHOP pályázat keretében. A 2023-as

2011-ben csatlakozott az intézményhez a Lukin László Ének-zenei Általános iskola (ÉZI). Egy kis általános iskola betagozódása egy nagy intézménybe sosem megy buktatók nélkül. Nem egyszerű egy ilyen helyzet az ott tanítóknak, mert joggal érezhetik azt, hogy elvesztették a függetlenségüket. De nem egyszerű az anyaintézménynek sem beintegrálni egy új intézményegységet, beleértve a gazdasági problémák megoldását, illetve pl. azt, hogy ki fog átjárni és áttanítani egy másik telephelyen működő iskolába. Több év kellett ahhoz, hogy az ÉZI megtalálja azt az

2016-ban kért fel a fenntartó az igazgatói feladatok elvégzésére, amelyet félve vállaltam el, de utána nagy elánal fogtam bele vezetőtársaimmal a munkába. Nagyon fontosnak éreztem, hogy olyan kollégákat válasszak közvetlen munkatársamnak, akikkel régóta ismerjük egymást és kölcsönös a bizalom. Egy nyár esti hosszú beszélgetés döbbsentett rá akkor, hogy mi is az én igazgatói küldetésem ebben az iskolában: mérnöki végzettségemből fakad, hogy fontos prioritásként kezelem az infrastrukturális fejlesztéseket. Megújult a főépület homlokzata, a lánykollégium, az

évben megvalósult a főzőkonyha teljes felújítása, és új 3 betegágyas egészségügyi szaktantermet alakítottunk ki, amely a kor minden követelményének megfelel.

A legutóbbi 4-5 évben szembesültem azzal, hogy igazgatónak lenni a mai kor iskolájában már régen nem csupán pedagógiai vezetői feladat. Sokkal inkább hasonlít egy komplex vezetői, válságmenedzseri, HR-es és PR-es szerepkör egyvelegére. Nagyon sokszor úgy érzem, hogy egyszerre több fronton kell helytállni, hiszen az iskola ma egy rendkívül gyorsan változó társadalom metszéspontjában áll. Egyszerre kell foglalkozni a tanulók okoseszközeinek használatával, a pedagógushiánnyal és a tantestület menedzselésével, a diákok megváltozott mentális állapotával, az átalakuló szülő-iskola kapcsolattal és közben vigyázva, hogy ne vesszünk el a bürokrácia útvesztőjében. Összefoglalva talán a legnagyobb kihívás, hogy egy olyan intézményt kell stabilan és eredményesen vezetni, amely egy gyorsan változó világra próbál felkészíteni, egy sokszor lassan reagáló rendszer keretein belül.

30 évvel ezelőtt, az akkori iskolavezetés és az elkötelezett pedagógusok kijelöltek maguknak egy fejlődési irányt. Az idő őket igazolta, nagyon sok mindent sikerült megvalósítani, annak ellenére, hogy az előre kitaposott ösvény még a mai nap sem létezik. Intézményünk még jó pár évig, évtizedig missziós feladatot fog ellátni a városban és a régióban. A mi egységes értékrendünk biztosítéka a harminc éves katolikus iskolánk és a falai között folyó katolikus szellemben való nevelés. Ahhoz, hogy az alapértékeink igazán beépüljenek életünkbe, folyamatosan dolgoznunk kell rajta. Ugyanakkor jól tudjuk, hogy azok hamar elveszítik fontosságukat, ha nem keltjük életre újra és újra. A nehéz döntések alkalmával legtöbbször ezek az értékek adnak támaszt, útbaigazítást.

Visszaemlékezések alapján írta: Hajdók Róbert főigazgató